

D1 2002-02-08

PUBLICERAD 2002-02-07 17:59

DET BLIR INTE MER MAKT TILL BRYSSEL - TVÄRTOM

Anders Isaksson recenserar den 25/1 regeringens proposition 2001/02:72 "Ändringar i regeringsformen - samarbetet i EU m.m." Det står naturligtvis Isaksson fritt att tycka att propositionen innehåller meningslösa förslag och motiveringar på gränsen till det obegripliga.

SKRIBENT:

Olle Abrahamsson,
rättschef i justitiedepartementet

Men i ett par avseenden är kritiken direkt felaktig.

1. Förslaget minskar inte "antalet höga jurister från minst två till en i Lagrådet". Vad som föreslås är att domare vid Högsta domstolen och Regeringsrätten ska kunna ingå i Lagrådet även efter avslutad aktiv tjänst. Möjligheten att anlita pensionerade - men därmed knappast mindre "höga" - jurister har funnits länge men föreslås nu bli grundlagsfäst.

2. Det är inte sant att förslaget öppnar för möjligheten att föra över makt till Bryssel på centrala områden som skatter och välfärd, så att riksdagen på sikt reduceras till "ett tomt skal".

Samarbetet inom EU brukar delas in i tre pelare. Den första, ursprungliga pelaren (EG) reglerar bland annat. EUs inre marknad och är av klart överstatlig karaktär. Besluten fattas i stor utsträckning genom majoritetsröstning och blir gällande i medlemsstaterna oberoende av dessas egen lagstiftning.

EUs andra och tredje pelare rör i huvudsak utrikespolitiken och det polisiära samarbetet. I dessa två pelare är samarbetet mellanstatligt. Medlemsstaterna har alltså kvar sitt nationella självbestämmande i andra och tredje pelaren men inte i den första.

Grundlagen sätter i dag ingen formell begränsning för riksdagens möjligheter att avstå beslutanderätt till EG (så länge det finns ett tillräckligt fri- och rättighetsskydd inom EG).

Riksdagen använde sig av denna möjlighet, då den godkände Amsterdamfördraget, varigenom asyl- och invandringspolitik och andra tidigare mellanstatliga samarbetsområden fördes över till EG.

Också Nicefördraget medför att nationell kompetens förs över till EG. Formellt sett hindrar de nuvarande reglerna inte riksdagen från att till Bryssel överlåta beslutanderätt till och med i frågor som rör principerna för det svenska

statsskicket.

Därför är det en total missuppfattning att det förslag till grundlagsändring som nu ska behandlas av riksdagen ger en ökad möjlighet att föra över viktiga nationella frågor till det överstatliga samarbetet.

I själva verket förhåller det sig tvärtom: möjligheten kommer att begränsas genom en uttrycklig skrivning i regeringsformen om att beslutanderätt inte får överlåtas i frågor som rör principerna för statsskicket.

En i praktiken viktigare förändring är att beslutanderätt ska kunna överlåtas "inom ramen för samarbete i EU", inte som nu endast till Europeiska gemenskaperna, EG.

Ändringen betyder att Sverige i framtiden får större valfrihet, eftersom kommande överlåtelser inte nödvändigtvis måste ske till EG, där samarbetet till övervägande del är överstatligt.

Vid en revision av EUs grundfördrag kommer Sverige nu att kunna gå med på att viss överlåtelse sker till EU. Av konstitutionella skäl har vi hitintills tvingats att i stället förespråka en för det nationella självbestämmandet mycket mer ingripande överlåtelse till EG.

Grundlagsändringen verkar således i begränsande riktning och innebär att Sverige inte behöver avstå mer nationell kompetens än nödvändigt vid framtida fördragsrevisioner, exempelvis i samband med unionens förestående utvidgning.

Anders Isaksson svarar i sin krönika nästa fredag, den 15 februari.

<Ingen>
red@di.se